

כגפן פוריה

עלון להפצת תורה ויהדות

אין לעיין בעלון זה בשעת התפילה

פְּרִשֶׁת מִסְעֵי

יציאת השבת:

20:22

ירושלים: 20:18

ב' אב תשפ"ב

הפטרה: שמעו דבר ה'

יציאת השבת ר"ת 21:04

הילולת האר"י ביום שלישי

גיליון 778

כניסת השבת:

19:10

ירושלים: 19:03

מסע מולדת

הרב עמוס שושן - רב ישובי רכס פוריה

"אלה מסעי בני ישראל". וברש"י: "למה נכתבו המסעות הללו, להודיע חסדיו של מקום, שאף על פי שגור עליהם לטלטלם ולהניעם במדבר, לא תאמר שהיו נעים ומטולטלים מומסע למסע כל ארבעים שנה ולא היתה להם מנוחה, שהרי אין כאן אלא ארבעים ושתים מסעות... זה מיסודו של רבי משה הדרשן. ורבי תנחומא דרש בו דרשה אחרת, משל למלך שהיה בנו חולה והוליכו למקום רחוק לרפאותו, כיון שהיו חוזרין התחיל אביו מונה כל המסעות. אמר לו כאן ישננו, כאן הוקרנו, כאן חששת את ראשך", עכ"ל.

מדוע הוסיף רש"י משל? אלא אמרו המפרשים, שרצה לרמוז על "המסעות" של עם ישראל מדרך הטובה, וזה ביאור המשל שהביא משם התנחומא: המלך - זה הקב"ה שמביא את עם ישראל לרפאותם, ורצה לעורר בהם חרטה שיתחרטו על כל מעשיהם הרעים, הזכיר להם את הר סיני ואמר להם "כאן ישננו" - רמז לעם ישראל שישנו לפני קבלת התורה והיה צריך משה רבנו להעירם כדי לקבל את התורה, (ולכן נוהגים להישאר ערים בליל שבועות).

עוד הזכיר להם "כאן הוקרנו", רמז לעמלק שקירר את התלהבותם של עם ישראל בקיום המצוות וזהו שהתורה אומרת "אשר קרך בדרך" מלשון קירור, ועורר בהם חרטה על העניין ההוא. "כאן חששת את ראשך", הזכיר להם שבדרךם לארץ ישראל ביקשו לחזור למצרים, וזהו שהתורה כותבת "נתנה ראש ונשובה מצרימה", וכך התחרטו עם ישראל על כל מעשיהם הרעים. ובדרך זו למדנו הבורא להוכיח בשפה ברורה, אך בנעימה-קדושה, ולא בצורה פוגעת, כדי לעורר לתשובה את לבם של אחינו בני ישראל, ולקרבם לאבינו שבשמים. יהי רצון שנוכח לתשובה שלימה, אמן.

בהוצאת מכון "שערי תורה": פוריה-נוה עובד ד.ג. גליל תחתון 15210

שערי תורה וחסד ע"ר * כולל אברכים * שיעורי תורה * פרסומים תורניים * גמ"ח עזרה לנוקמים *
הדפסה: דפוס כנרת. עריכה: צ. שורץ. היה שותף. להעברת תרומות: בנק המזרחי סניף טבריה מספר חשבון: 123459

האר"י הקדוש – רבי יצחק לוריא

השבוע יחול יום ההילולא של האר"י הקדוש רבי יצחק לוריא, אשר האיר את העולם כולו בתורתו, ובמיוחד בחלקו בתורת הנסתר אשר האיר לארץ ולדרים עליה.

רבי יצחק לוריא - האר"י – היה אבי שיטה חדשה בחכמת הקבלה; נולד בירושלים בשנת רצ"ד (1534) ונפטר בצפת ה' אב שנת של"ב (1572).

אבותיו היו אשכנזים. בעודו ילד מת אביו, והוא גדל בבית דודו מרדכי פראנקיס שהיה עשיר וגר בקהיר במצרים. רבו היה רבי בצלאל אשכנזי. כשהיה בן ט"ו שנים גבר בחכמתו ובפלפולו בגמרא על כל בני גילו, ודודו נתן לו את בתו לאשה וכלכלו בכבוד. בהיותו בן כ"א שם כל מעינו בספר הזהר שנדפס אז לראשונה, והתבודד בקדושה ופרישות בבית מיוחד על הנילוס. הוא בא לבית חמיו בכל ערב שבת עם חשכה, ולא דיבר עם שום איש רק בדרך קצרה ובלשון הקודש, ובמוצאי שבת שב למקום התבודדותו.

בהיותו בן שלשים ושש נגלה אליו אליהו, ואמר לו כי בעוד שנתיים יסתלק מן העולם, והגיעה העת שיעלה לארץ ישראל להשיג קדושה יתירה ושפע חכמה אלוהית. שם ימצא את ר' חיים ויטאל, וימסור לו את כל סתרי התורה שלמד. האר"י עלה לארץ ישראל הוא ובני ביתו, וקבע את מושבו בצפת. רבי חיים ויטאל אשר למד חכמת הקבלה מפי ר"מ קורדיברו, בא אל האר"י לשמוע תורתו, דבקה נפשו בו ולא מש מאהלו.

עד בואו של האר"י לצפת נחשב רבי משה קורדיברו לגדול המקובלים ודבריו נתקבלו אצל כל המקובלים כבעלי הסמכות הגדולה. לאחר שבא האר"י לצפת למד אצל רמ"ק וכיבד אותו מאוד, והוא מכנה אותו בכתביו בתואר "מורנו ורבנו". לחר פטירתו החלה השפעתו של הרמ"ק לפנות את מקומה לקבלת האר"י והשפעתה. תלמידי האר"י, ור' חיים ויטאל בראשם, הפיצו את הדעה שתורתו של הרמ"ק ושיטתו הם פרוזודור לשיטת האר"י. רבים מתלמידי הרמ"ק נהו אחרי שיטת האר"י בקבלה.

בין החברים ותלמידי האר"י היו:

ר' חיים ויטאל, ר' שלמה אלקבץ, מרן ר' יוסף קארו, ר' משה אלשיך, ר' אליהו די וויראש, ר' יוסף חאגיז, ר' אלישע נאלדוא ור' משה באסולא.

הם התחברו יחד לשמוע תורה מפי רבם החדש. האר"י אשר היה כמעין הנובע, גילה להם חידושים בחכמת הנסתר, ורוב חידושייו היו בדברי הזהר. הם נהגו להתאסף בכל ערב שבת ולהתוודות על חטאייהם, יחד הלכו למירון, מקום קבר רשב"י ובנו אלעזר, ישבו במקומות שישבו תלמידי רשב"י ושמעו את האידרא רבא, והאר"י השתטח על קבר רשב"י, ייחד נשמתו עם נשמת התנא, ודיבר עמו כאשר ידבר איש עם רעהו. רשב"י גילה לו רזין דרזין שלמד בישיבה של מעלה.

האר"י גילה את מקום קברי תנאים ואמוראים ושאר צדיקים וחסידים הקבורים בארץ ישראל ע"י האור אשר ראה על קבריהם. האר"י ראה עצמו כמושיח בן יוסף. בשבת קודש היה האר"י לבוש בגד לבן מקופל ארבעה וכוון בו השם של ארבע אותיות.

שיטת האר"י

האר"י לא חבר ספר שלם בשיטתו החדשה בחכמת הקבלה, וכל הסודות והרזים שנתגלו לו מסר בעל פה לתלמידיו ובייחוד למהרח"ו, וזה חיבר ספרים הכוללים דברי רבו. לפעמים אי אפשר לברר איזה דברים נמסרו לו ואיזה מהם הוסיף מדעתו. מספרי מהרח"ו נראה כי עיקר שיטתו בנויה על ספר הזהר וקבלה מעשית, והשמייע חדשות בסדר התפשטות והשתלשלות אצילות העולמות העליונים והתחתונים מסוד הצמצום של האין סוף, ומהות עצמות הספירות וייחוסם זה לזה.

ציון קבר האר"י בצפת

רוב חידושי האר"י הם בלמודי הכוונות במעשה המצוות והתפללות והייחודים ע"פ גימטריות וצירופי השמות הקדושים להמשיך ע"י צינורות את השפע האלוהי על המכוון והמייחד, ולתקן בהם סדר השתלשלות השפעה האלוהית בעולם, שהם נפגעים ומתקלקלים במעשה העבירות המכונים "קליפות".

רבי אלעזר אזכרי אומר עליו: "הרב המקובל מוהר"ר יצחק אשכנזי, כאשר הופיע עליו רוח הקודש, השיב רבים מעוון, כי לימדם גודל פגם כל עוון בספירותיו של אדון יחיד, וילמד למשכילים התיקון אשר יעשה לנפשם דברי הצומות וזעקתם במספרם כמשפט, ובכוונתם הגדולה והחזקה על דרך האמת, ע"י שמות הקדש" (ספר חרדים פ"ב).

דרכי התשובה כלולים בנוטריקון של השם תשובה: ת'ענית ש'ק ו'אפר ב'כיה ה'ספד. (ראשית חכמה שער התשובה בשם האר"י).

קבלת האר"י התפשטה בישראל ומשכה בכוחה רבים מטובי הרבנים בעלי העיון והחקירה. תלמידיו בנו שם רבם האר"י - ר"ת האשכנזי רבי יצחק, או מפני שהיה "האר"י שבחבורה. תלמידיו נושאי דגלו קראו "גורי האר"י". יהי רצון שיהא מליץ יושר עלינו ועל כל ישראל.

מהלכות תשעת הימים

- א. חולה, יולדת או מי שצריך לאכול בשר לצורך רפואה - יאכלו בשר עוף. וישתדלו להפסיק בכך מז' אב כי אותו היום חמור שבו נכנסו הגויים להיכל. ומי שצריך לכך - מותר גם בו ביום.
- ב. בסעודת מצווה - מותר לכל הקרובים לשמחה לאכול בשר ויין. והקרובים הם אבותיו ואחיו ובניו ועוד עשרה חברים שרגילים לבוא לשמחותיו. וכל זאת מותר אפילו בערב תשעה באב קודם חצות היום.
- ג. מהי סעודת מצווה? מילה ופדיון הבן אפילו שלא בזמנם, וכן בסעודת בר מצווה שהנער דורש בדברי תורה וזהו זמנה. וסיום מסכת. ויש נוהגים לא לאכול בשר גם באירועים אלו. (עיין בא"ח דברים טו). והסעודה שנוהגין לעשות בלילה שלפני המילה, אינה נקראת סעודת מצווה לענין זה.
- ד. לדעת הרמ"א מותר לאכול בשר בסיום מסכת ואפילו אם אין דרכו בכך, ובלבד שיזמין עשרה אנשים בלבד. ולדעת היעב"ץ יכול להזמין יותר ובלבד שקשורים ללימוד בדרך זו או אחרת. לא טוב לשהות סיום מסכת לעשותו באב. אך מהדין מותר לכון שיסיים המסכת בימים אלו.
- ה. הנוהגים לטעום מהתבשילים בערב שבת משום "טועמיה חיים זכו" מותרים גם בערב שבת שקודם תשעה באב. מר. הבן איש חי (דברים טו) מביא מנהג לא לאכול בשר אפילו בסעודת ברית מילה וכד' כיון שקשה לצמצם במוזמנים, ואפשר בדגים וכד'.
- ו. בשר הנשאר משבת או ר"ח מותר לאוכלו רק בסעודה רביעית. (עיין שו"ע תקנא סע' י. שדי חמד ו, מערכת בין המצרים אות ג). ואשכנזים נוהגים בזה איסור.
- ז. יין של הבדלה - ספרדים נוהגים שישתה המבדיל בעצמו. ואשכנזים נוהגים ליתן לקטן לשתות, ואם אין קטן - ישתה המבדיל בעצמו (רמ"א תקנא סע' י). ואין לברך על כוס יין בברכת המזון אלא אם כן בסעודת מצווה.
- ח. אין תופרים - בתשעה הימים בגדים חדשים או מנעלים חדשים וכן אין סורגים או אורגים בגדים חדשים אפילו על ידי אומן גוי. מותר לתפור על ידי גוי לצורך גדול, כגון לנישואין שעתידים להיות מיד אחר תשעה באב. מותר לתקן בגד משומש אפילו בשבוע שחל בו תשעה באב. ותיקון אומנות אסור. אולם לתפור כפתור - מותר בתשעת הימים.

לעילוי נשמת אמו"ר רבי יצחק שושן זצ"ל - נלב"ע יב' תמוז תשע"ז

למעוניינים להשתתף בהוצאת עלון זה נא לפנות לדוד: 0537788483

עלון זה מוקדש:

לדפיאת: אברהם ציטרון, שרה בת שמחה, ציפורה ודודשע לוי, ביבה אלימלך, עורן בן עישה, תקוה בת עיזה, אלגרה בת גאן, אסנת בת זרבה, מול בת עולה, אברהם בן רחל, רחמים בן סולמנה, דראל בן אביגיל, אילנה בת סליחה, ישי ורחל לוי, חנה בת זוהרה, עדן בת רחל, מיטל מוריה אדרי, יוסף בר בן מיכל הי"ו.

להתזרת נעדר צה"ל ושבייו ובהם: אורון שאול, הדר גולדין, גיא חבר, רון ארד, יהודה כין, צבי פלדמן.

לעילוי נשמות: הגר"ע יוסף, הגר"מ אליהו, רבי מסעוד מלול, רבי יצחק שושן, רבי יעקב שושן, יונה יונה, סופר מנחם, יצחק דרעי, רבי אברהם בן שמאי אלעזר, מוקסים חיים דרעי, הרב אברהם צוקרמן, נדיר נחום, ישראל אברהם נתן, שלמה בן מרים, יצחק ועמרם אטיאס, אורן מועלים, אליהו מויטו, דוד גרוסברג, מירי פולק, עמוס דגמיר, רוי שלמה, סימנטוב משה יחזקיה, יצחק זקן בן סליקה, נעים משה, אורן מורד, יצחק ושנחה אילוז, נסים וסליקה שושן, מירה שמעון, יפה גור, יונה קלון, לאה ציטרון, סימי בת תמו, ליטל שבת, חנה יצחק, אסתר חוד, אסתר בת תורה, אליהו בת פריחה, מרים קדושים, תרצה זערון, אסתר וענבר סרום, דן וטענה זורע, דניאל אלמולא, מנחם הלוי, יצחק ולאח אסחטנו, אליהו אדרי, עיזה עמוס, חת עקב, דוד רחל לוי, זנה שרעבי, מרים יחזקיה, שמואל למבטור, נעמה בת מנחם, עליזה מעלים, שרה אוליאל, חוד ופריחה סן, שמעון בן רחל, אברהם אדרי, יוסף אלקוב, מיכאל ועקב, חסידה ששפוטש, עיזה דרן, מרים סופר, מרים דוד, מרים סופר, אילוז, מרים בת רחל, נאח סן, אילה שחר ז"ל.

ולע"נ הנספים בשואה ובהם: אלכסנדר שגדור, שושנה רוזה, רפאל פריצי, וציציליה צילה לבית משפחת ציטרון הי"ד.

למעוניינים להשתתף בהוצאת עלון זה נא לפנות לדוד: 0537788483

אין לעיין בעלון זה בשעת התפילה